

18 HIZKUNTZA ETA KULTUR ANIZTASUNA

HELBURUA:

Hizkuntza eta kultura garapen pertsonal eta sozialaren ezinbesteko faktore gisa.

18 GJH honekin hizkuntza eta kultura guztien presentzia eta errekonozimendua bermatzea lortu nahi da.

Horretarako ondorengo arloak lantzen dira...

1. Kultura aniztasuna
2. Euskararen ezagutza eta erabilera sustatzea
3. Hizkuntza aniztasuna

ZEIN PUNTUTAN DAGO ZARAUTZ?

Kultura aniztasuna

Kultura udalerrriaren identitatea sendotu eta ezagutzera emateko tresna da. Kultur jarduna sustatzea, kultur ekintzak antolatzea eta zerbitzuak ematea da helburu nagusia. Zerbitzu hori sendoa eta kalitatezkoa izan dadin, ezinbestekoa da elkartegintza sustatzea, bide anitzeko ekarpenak indartzen baitu Kulturak ehuntzen duen gizarte-sarea.

Kulturak gizarteari bere buruaz hausnartzeko gaitasuna ematen dio heinean, Zarauzko kultur arloak derrigorrezkoa du kultur sormena bultzatzea, Ildo horri jarraiki, arte diziplina ezberdinetako programazioak egin, kultur elkarteei dirulaguntzak eman, eta zerbitzu sendoak eskaini behar ditu.

Helburu horiei erantzuteko Zarautzen kultur zerbitzu eta ekitaldi eta emanaldi kulturalak burutzeko ekipamendu ugari daude, bai arte **eszeniko, musika, literatura, arte plastiko eta zineari** lotutako exhibizio jardueri zuzenduak; musika zein arte plastikoetako **formakuntzari** eskainitako espazioak eta arte diziplina ezberdinetako praktikarako eta **sormenerako** espazioak

Urtean zehar kultura sustatu eta zabaltzeko ekimen ugari gauzatzen dira kultura herritarrengana gerturatuz. Zarautzen kultur programazio zabala eta anitza eskaintzen da Udalak berak zuzenean antolatuak, eta baita, herriko kultur eragileek antolatua ere, diziplina eta publiko ezberdinei erantzuteko asmotan.

Kultura, sormena eta euskara sustatzeko sariak ere antolatzen dira: Lizardi haur eta gazte literatura saria, eta Basarri bertsopaper saria.

Udalak kultur ekimenak antolatzeko dirulaguntzak emateaz gain, zenbait ekipamendu erabiltzeko aukera ematen die hainbat taldera espazio hauetan: Abendañon, Vista Alegren, Villa Mundan edo Ebro Etxean, besteak beste.

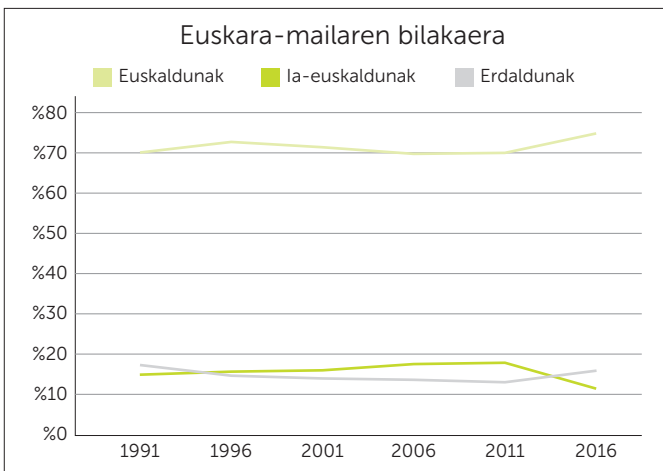
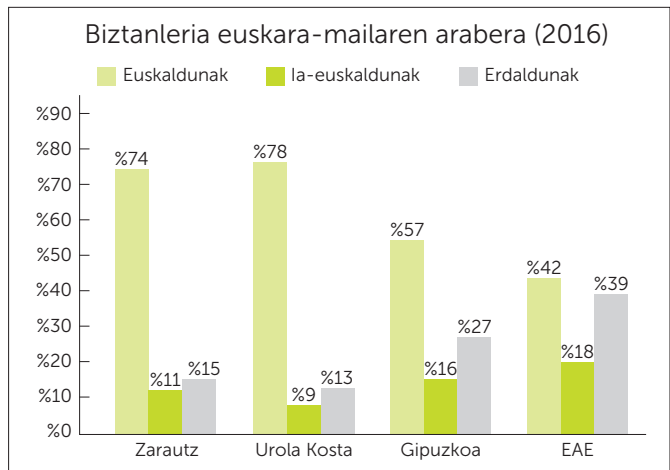
Euskara

Euskara Zarauzko nortasunaren eta kulturaren osagai garrantzitsua da. Zarautz herri euskaldunetan handiena da; 23.000 biztanle inguru ditu eta zarauztarren %74a euskalduna da. Zarautz euskararen arnagunea da, baina arnagune diren ohiko herrien aldean, ezaugarri bereziak ditu: biztanle kopuruari dagokionez herri koskorra delako, turistikoa, zerbitzu emalea...

2016ko datuen arabera, **Zarauzko euskaldunek** (%74,14) **edo ia-euskaldunek** (%10,97), **%85,11** osatzen dute.

Datu hau Urola Kosta eskualdearekin alderatuz zertxobait baxuagoa bada ere (%87,03), Gipuzkoa (%73,27) eta EAeko (%60,66) datuen aldean nabarmen altuagoa da.

Iturria: Eustat, 2016

Azken 25 urteetako eboluzioari erreparatuz, 1991tik 2016ra Zarauzko biztanle kopurua %27ko hazi da eta, hala ere, euskaldunen kopurua mantendu ez ezik, hazi egin da, %70,11tik %74,14ra.

Adierazgarria da, baita ere, 2016an zarauztarren %54aren etxeko hizkuntza euskara dela eta %9ean euskara eta gaztelania.

Iturria: Eustat, 2016

Kaleko erabilera eta hizkuntza gaitasuna alderatuta, ikus daiteke Zarautzen kaleko euskara erabilera (%50) ezagutza baino nabarmen baxuagoa dela. Dena dela, Txillardegik ingurune elebidunetan 'espero daitekeen erabilera' kalkulatzeko sortutako formularen arabera, %41,3koa da Zarautzen 'espero daitekeen erabilera', eta, beraz, hortik gora dago euskararen kaleko erabilera Urola Kosta eskualdean euskararen kale erabilera %71,5koa zen 2011n, %32,7 Gipuzkoan eta %16,1 EAEn..

Zarauzko udalerrian euskararen erabilera sustatzea

Udalerrian euskararen ezagutza eta erabilera bultzatzeko Udalak **Euskara Sustatzeko Ekintza Plana 2018-2022** osatu du erreferentziarako dokumentu gisa, zeina udalaren plangintza den. Bertan 3 helburu nagusi lantzen dira: Euskararen jabekuntza, Euskararen erabilera sustatzea eremu desberdinetan eta Euskararen elikadura.

Udalaren erronka nagusia erabileran eragitea da, herritarrei euskaraz egiteko baldintza egokiak eskainiz, hizkuntza kontzientzia lantzeko prestakuntza emanez (DBHko soziolinguistika saioen bidez, ...) eta hiztunak aktibatuz.

Zarauzko Udalak herrian lantzen diren proiektu edo planen prozeduretan bertan proiektu eta plan horiek euskararen egoera soziolinguistikoan izan dezakeen inpaktua neurtzen du, prebentzioaren ikuspegitik. Besteak beste, hirigintza arloan, Hegoalde eremuko proiektuaren eragin linguistikoaren ebaluazioa (ELE) egin zen, eta proiektu horrek Zarauzko egoera soziolinguistikoan hizkuntza-inpaktu esanguratsurik ez zegoela ondorioztatu zuen. Horrekin batera, Salberdingo etxe-erosleen jatorriaren inguruko datuak ere aztertu ziren: erosleen %75 zarauztarrak ziren, eta beste %20 gipuzkoarrak, eta, beraz, horrek ere ez dirudi aparteko eragin kaltegarriarik sortuko duenik herriko euskararen erabileran. Dena dela, prebentzioaren ikuspegitik halako proiektu eta planekin adi egotea dagokio udalari, aukera ez ezik arrisku ere izan litezkeelako euskararen erabilerrari dagokionez.

Udal barruan euskararen erabilera normalizatzea

Udal barruko jarduna euskalduntzeari dagokionez, berriz, **Euskararen Erabilera Normalizatzeako Plana** du onartuta Zarauzko Udalak 2018-2022 aldirako. Udal mailan euskara zerbitzu hizkuntza izateaz gain, lan hizkuntza izatea da helburu nagusia, euskararen erabilera eta herritarren hizkuntza eskubideak bermatu ahal izateko: hizkuntza irizpide batzuk definitu dira eta udal osoaren ardura da horiek ezartzea, Euskara Departamentuaren laguntzarekin.

Euskaraz bizi nahi duten herritarrei horretarako baldintzak eskaini nahi dizkie Udalak, euskarazko zerbitzuak ugarituz eta bere eraginpeko arlo eta zerbitzuetan hizkuntza-baldintzak jarritz, euskararen erabilera eta presentzia sustatzeko.

Udalaren erronka nagusia da hizkuntza kudeaketa erakundearen kudeaketa orokorrean txertatzea.

Bestalde, Udalak prebentzioaren ikuspegitik udalerriko euskararen egoera soziolinguistikoan eragin kaltegarria izan dezaketen proiektu eta planen hizkuntza-inpaktua aztertzen du, behar izanez gero, ondoren zuzentzeko edo konpentsatzeko neurriak hartzeko.

Hizkuntza aniztasuna

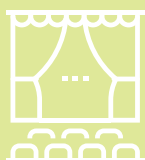
2022ko urtarrilaren 1eko datuen arabera, zarauztarren %5,54 atzerritarrak dira (eta %8,39 atzerrian jaioak), eta etorkizunean ere etorkinak iristen jarraituko dutela aurreikusten da. Une honetan 61 herrialdetako biztanleak ditugu Zarautzen, eta gutxienez 40 hizkuntza hitz egiten dira.

Beraz, estrategikoa izango da herritar horiek ere euskarara gerturatzea. Hizkuntza aniztasun hori oinarri hartuta, eta kulturartekotasuna osatzen duten 3 printzipioak (aniztasuna errespetatzea, herritarren arteko aukera berdintasuna eta herritar guztion arteko elkarrekintza positiboa) aintzat hartuta, etorri berrien hizkuntza aitortu, eta euskarara gerturatzeko hainbat jarduera egiten ditugu: etorkinen harrera pertsonalizatua, Aisa ikastaroa, aitortza publiko-sinbolikoak...

EKIMEN ESANGURATSUAK

1.

Modelo aretoa

Modelo aretoko programa-zioa: urtarrila-ekaina eta iraila-abendua. Bertan musika, dantza, antzerkia familian, helduentzako antzerkia....

2.

Udako programazioa kalean: **Kalerki**, antzerkia familian.

3.

Erakusketa programa-zioa

Sanz Enean eta Torre Luzean.

4.

Liburutegiko jarduerak

5.

Elkarlanean antolatzen diren ekimenak

Literaturia eta Adarretatik jaialdiak; Akordeoiarentzako Francisco Escudero Nazioarteko Konposizio Lehiaketa; Zarauzko Musika Bandaren kontzertuak; Zarautz Abesbatzaren urteko kontzertuak; Photomuseum fundazioarekin Argazki Bilera; Nahia elkartearekin azokak; Artezaleak: artisauaren eguna; Jalgi: haurrentzako inauteriak; Zarautzon: dibulgazio-hitzaldi eta ikastaroak Modelon.

6.

Euskara eta literatura sustatzeko ekimenak

Lizardi Saria eta Basarri bertsopaper saria

7.

“Ongi Etorri Euskararen Herrira” egitasmoa

Turismo Departamentuarekin eta Urola Kosta Udal Elkartearekin eta Gipuzkoako Foru Aldundiarekin batera eginikoa. Egitasmo honen bidez, bisitariari herri euskalduna garela erakutsi nahi diegu eta euskara ezagutzeko aukera eman, herri euskaldun batean egotearen esperientziaz goza dezaten.

10.

Hiztun Ekologistaren Dekalogoa prestatu eta zabaldu da herritarrak hizkuntzaren inguruan sentsibilizatzeko. Herritarrak ahaldundu eta aktibatzea da helburua, haien euskararen erabilera eragiteko.

13.

Udal barruko erabilera planari begira, **hizkuntza irizpideak txertatzea** kontratazioetan; dirulaguntzetan; baimenetan; udalak antolatzen dituen ikastaro, jarduera eta abarretan...

8.

Soziolinguistika saioak

Soziolinguistika saioak antolatzen dira DBHko ikasleekin (Udala, Ikastetxeak eta Berri-itzegunearekin elkarlanean). Gazteei soziolinguistikaren inguruko prestakuntza eskaintzea da helburua, euren hizkuntza portaeretan eragin eta euskararen aldeko hautua egin dezaten lortzeko.

11.

Immigrazio sailarekin elkarlanean, **etorri berrientzako harrera ikastaroak** antolatzen dira.

9.

Udalak Lehen Hezkuntzako eta Derrigorrezko Bigarren Hezkuntzako ikasle etorri berriei zuzendutako **euskara indartzeko saioak** eskaintzen ditu, haien euskararen ikaskuntza prozesua azkartzeko.

12.

Hainbat proiektu eta planek aldaketak ekar ditzakete herriko biztanle kopuruan, bisitari kopuruan edo egoera soziolinguistikoan, eta, Zarauzko Udalak **herrian lantzen diren proiektu edo planen prozeduretan bertan proiektu eta plan horiek euskararen egoera soziolinguistikoan izan dezakeen inpaktua neurtzen du, prebentzioaren ikuspegitik.**